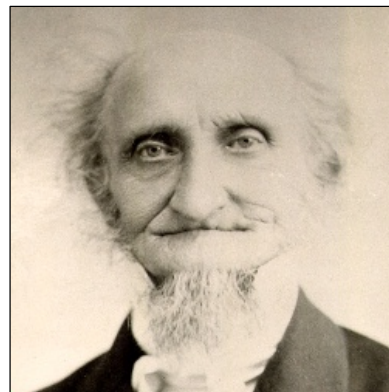

C. F. W. Walther

Förord till tjugofemte årgången av *Lehre und Wehre*, januari 1879, s. 1–11.¹

Vi anser det nödvändigt att inleda denna tidskrifts tjugofemte årgång och dess första häfte med följande få ord:

Från första början har vi "missourianer" förvisso fått vandra vår väg mycket ensamma. Men nu har även de få vänner som vi hittills har haft utanför vår egen gemenskap nästan utan undantag vänt sig bort från oss, ja, delvis också mot oss. Detta sedan vi har måst avlägga ett allt bestämdare vittnesbörd mot gemenskapen med de "lutherska" landskyrkorna i vårt tyska fädernesland, och i synnerhet sedan våra syskon i tron och bekännelsen i Tyskland omsatt vår bekännelse i handling.

Detta ska inte alls förvåna oss. Det har ju aldrig så mycket varit den rena läran i sig som har väckt hat mot dess företrädare. Allra minst är det så i vår likgiltiga tid. Men att göra allvar av den, att uteslutande hålla fast vid den, att förkasta och fördöma dess motsats och framför allt att i handling utöva läroståndpunkten, det är vad som i alla tider har framkallat fiendskap. Själveste en Herodes Antipas lyssnade "gärna" på Döparen. Men när denne satte sin lära i verket, då förvandlades vänskapen till dödlig fiendskap. Så sa också forne kardinalen av Salzburg att Luthers lära "kunde han väl tolerera, men att låta reformera bort sina vinkelmässor, det kunde han inte gå med på".²

Så är det än i dag. Vilken lära är man inte beredd att tolerera, så länge den ställer sig fridsamt vid sidan av alternativen? Och just de människor som vill vara renläriga gör de mest otroliga saker i toleransens namn. Iakttä bara de harmoniska relationerna vid lärosätena, sämjan under prästmötena, tonläget i recensionerna!

Oavsett hur litet erfarenheterna som vi själva gör i dessa saker förvånar oss, så är de mycket smärtsamma för oss. Vi är inga Deutschmanns. Som bekant brukade han säga: "Jag är aldrig så nöjd som när jag har fått tvista med någon". Vi kan tvärtom betyga att vi får ojämförligt mycket mer glädje av att fördjupa oss i den Heliga Skrift och ägna oss åt den till vår egen och andras uppbyggelse än vi får av polemiken. Ja, vi bär nödvändigheten av den sistnämnda som ett kors. Att anses vara en Ismael, vars hand skall vara mot alla och mot vilken allas hand skall vara, och se hur den ena dyra vännen efter den andra blir till fiende, att stå ensam, det är inget skämt för oss utan bittert och tungt.

Vi vill inte alls likställa oss med en sådan man som Luther. Men såsom Luther sa mot dem som föraktade sakramentet, så måste också vi säga mot dem som på sin höjd tillerkänner oss ett självpåtaget martyrskap: "I den mån som vi har spår av gamle Adam i oss är vi tyvärr alltför benägna att trots alla läromässiga skillnader sluta fred med alla människor, i synnerhet

¹ Översättarens anm.: Den teologiska tidskriften *Lehre und Wehre* ("Läran och dess försvar") grundades 1855 med Walther som förste redaktör. Översättningen syftar till trohet mot originalet, varför ett antal citat på latin och grekiska finns i brödtexten. Walther översatte dem i fotnoter; så sker också i övers. Bibelcitaten är från Svenska Folkbibeln. En viss bearbetning av litteraturhänvisningar har gjorts. Hakklamrar markerar de få förklarande tilläggen i övers.

² S. Luthers Werke, Hall. A XVI, 2060.

alla dem som vi efter kärleken håller för troende. Men vi är tillfångatagna och kommer inte ut. Texten står där alltför mäktig och vägrar låta sig separeras från sin betydelse av andras ord.”³

Visst menar nu även de troende prästerna att det är en ytterst svår fråga om man kan ha gemenskap med en landskyrka som kallar sig luthersk, en kyrka i vilken lojaliteten till de lutherska bekännelseskriterierna ännu inte officiellt har avskaffats, eller om man inte i stället ska lämna en sådan kyrka. Men om den heliga Skrift verkligen är Guds sanna och tydliga ord – och det är den! – så finns det väl ingen fråga med lättare och säkrare svar, om den så ställs till en duktig katekeselev.

Det skulle vara direkt skrattretande att hävda, att ens en av de ”lutherska” landskyrkorna i vår tid är enig i tro och bekännelse. Det gäller även om man bortser från de rationalistiskt skolade människorna och det helt okunniga folket. I nästan alla så kallade lutherska landskyrkor står i katedrarna och predikstolarna uppenbart falska profeter, uppenbara villolärare, arianer, pelagianer, sakramentsföraktare m.fl., liksom uppenbara rationalister och andra som smädar Kristus, ja, panteistiska gudsförnekare. Med dem står de troende predikanterna genom sitt medlemskap i landskyrkan i kyrko-, sakraments- och predikstols-gemenskap. En del av dem erkänner de som sina tillsynsmän och därför måste de troende predikanterna emellanåt också låta dem lära, d.v.s. förföra, de själar som de har fått sig anförtrodda. För att inte nämna att de som vill vara renläriga i dessa kyrkor själva inte talar med *samma ord*: när det lyckas i någon sak så är det inte *med samma sinne och betydelse*. Eller att knappt någon ens vågar säga att den evangelisk-lutherska kyrkans bekännelse till alla delar är hans egen bekännelse, som han *inte alls, varken i sak eller i ord, avviker från utan i stället genom den Helige Andes nåd avser hålla fast och förbli vid*.⁴

Att det är **mot Guds ord** att tillhöra en sådan landskyrka som medlem och än mer som anställd, är så klart och tydligt att det är en gåta hur en omdömesgill person kan bestrida det eller ens tvivla på det. Varje gång som Guds ord befäller beträffande falska lärare

”Vänd er bort från dem.” (Rom 16:17) **”Gå inte som omaka par i ok med dem som inte tror.”** (2 Kor 6:14) **”Vänd er bort från sådana människor.”** 1 Tim 6:5 [Denna läsart finns i en del av handskriftstraditionen.] **”En villolärare skall du visa ifrån dig.”** (Tit 3:10) **”Ta inte emot honom i ert hem eller hälsa honom välkommen.”** (2 Joh 10),

fordrar den därmed klart och tydligt till att skilja sig från nutida ”lutherska” landskyrkor, varför den som ändå stannar kvar i en sådan kyrka är olydig mot Guds klara ord. Alla invändningar mot detta är spetsfundigheter, medvetna eller omedvetna. När de konfronteras med Guds ord, viker de bort som dimma för solen och brinner upp i anfäktelsens eld som halm.

Och liksom gemenskapen med de från sanningen avfallna landskyrkorna är i strid med Guds klara ord, **strider den mot den rättrogna kyrkans klara bekännelse**. Vår huvudbekännelse Augsburgska bekännelsen inte endast börjar med orden ”Våra kyrkor lär **med stor endräkt** ...” och upprepar dem i de följande artiklarna med ”Vidare lär de ...”. Därutöver är enligt den också den sanna kyrkan överhuvudtaget **”de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas”** (Artikel VII). Och den lutherska **Konkordieformeln** bekänner vidare i hela vår kyrkas namn: ”Vi tror, lär och bekänner, att den ena kyrkemenigheten icke skall fördöma den andra, därför att den har flera eller färre utvärtes, av Gud icke påbjudna ceremonier än den andra, **om de eljest äro eniga i läran och alla dess artiklar** ävensom i de heliga sakramentens rätta bruk.” (Epitome, X, 7).

³ Martin Luthers Warnungsschreiben an alle Christen zu Strassburg. XV, 2449.

⁴ S. Concordienbuch. Müller. S. 21.

De som vill vara renläriga och håller sig till en gemenskap liknande de "lutherska" landskyrkorna i vår tid, förnekar alltså i praktiken dessa mycket viktiga delar av vår renläriga kyrkas bekännelse. För var är den landskyrka som kan säga med Augsburgska bekännelsen "**Våra kyrkor lär med stor endräkt**"? Var är den landskyrka som den i Augsburgska bekännelsen givna beskrivningen av den sanna kyrkan passar? Var är den landskyrka som uppfyller det nödvändiga kriteriet på en kyrka som man inte får fördöma, nämligen att dess medarbetare **förblir "eniga i läran och alla dess artiklar"**? En sådan landskyrka existerar inte längre! Alla argument med vilka man försöker få sin bekännelsestrohet att gå ihop med en gemenskap med dagens landskyrkor är därför bara undanflykter. När de ställs mot vår rena bekännelses klara ordalydelse, krossas de som vassrör under tyngden av ett klippblock. Och när de ställs inför det egna samvetets domarsäte, måste de tystna som ursäkter utan substans.

Både Guds klara Ord och den renläriga kyrkans klara bekännelse fördömer gemenskap med våra dagars landskyrkor. På samma sätt har också **alla trogna lärare i vår kyrka** hittills fördömt en sådan gemenskap. Först och främst har vi den riktiga förmaning som Luther riktade till George Major kort före sin död. Den är välkänd, men kan inte upprepas nog ofta. I den heter det bl.a.: "Den som anser sin lära, tro och bekännelse vara sann, riktig och säker, **han kan inte stå i samma stall med andra som förespråkar falsk lära eller är fästa vid den.** Han kan heller aldrig ha något gott ord för djävulen och hans stall."⁵ Vågar då de fortfarande kalla sig lutheraner, som står "i samma stall med andra som förespråkar falsk lära eller är fästa vid den", d.v.s. hör till samma kyrka? Aldrig! Visserligen överskyler man denna allians med kätterska människor med att den lutherska kyrkans lära i vissa landskyrkor ännu är "officiell lära". Med det vill de förstås ha sagt att den rena lutherska läran ännu är den **enda legitima** i en sådan landskyrka, eftersom kyrkans tjänare ännu åläggs den lutherska bekännelsen. Men till att börja med så har man i flera "lutherska" landskyrkor, bl.a. i Sachsen, avskaffat eden till bekännelsen och ersatt den med ett löfte, avsiktligt så vagt och tvetydigt formulerat att också en uppenbar rationalist förmår avlägga det. Många rationalister gör nu också det utan att tveka, medan de medger att de hade svåra samvetetsstyng när de avlade den gamla eden.

Men oavsett detta faktum så är hela denna teori att en kyrka är sann så länge som den rena läran är "officiell lära" i henne (en teori som Breslausynoden nyligen offentligt bekände) inget annat än en juridisk fint. Vad bryr sig Gud om ifall ett kyrkosamfund på papperet behåller stadgan att endast den rena läran är legitim inom det, när var och en faktiskt lär som det behagar honom och herrar kyrkoledare, domkapitel, kyrkomöten och superintendenten inte ens ser snett på det, och till råga på allt ofta själva insätter kända villolärare och tar dem i sitt försvar?

Att den rena läran är "officiell lära" i en landskyrka på detta sätt gör henne bara mer förkastlig. Till ett sådant hycklande samfund⁶ ropar Gud i sitt ord som till det avfallna judiska samfundet: "Du som predikar att man inte skall stjäla, du stjälar. Du som säger att man inte skall begå äktenskapsbrott, du begår äktenskapsbrott. Du som avskyr avgudar, du plundrar templet" (falsk lära är ju avgudadyrkan!). "Du som berömmar dig av lagen, du vanärar Gud genom att bryta lagen" (Rom 2: 21b-23). Ja, till en sådan kyrka ropar Gud precis av det skälet att den rena läran är med hennes egna ord "officiell lära" inom henne, medan den inte tillämpas offentligt eller privat: "Hur kan du tala om mina stadgar" (nämligen på papperet), "och ta

⁵ St. Louis Ed., XVII, 1477.

⁶ Man ska inte förbise att avsikten här inte är att förklara varje medlem eller varje kyrkoarbetare i en landskyrka som hycklare: beskrivningen hycklande gäller samfundet som sådant.

mitt förbund på din tunga, du som hatar tillrättavisning” (d.v.s. lärotukt) ”och kastar mina ord bakom dig? Om du ser en tjuv” (en som stjal läran, Joh 10:8), ”håller du med honom, och med äktenskapsbrytare ger du dig i lag” (falsk lära är andligt äktenskapsbrott, Jer 29:23) Ps 50:16b-18.

Sådana kyrkor skulle **inte** synda lika grovt, om de skulle låta det officiella sväva helt och upphävd varje förpliktelse till den renläriga bekännelsen, som de gör nu när de bär den som en mask för ansiktet, bakom vilken en hel skara falska profeter gömmer sig, om än förgäves. Efter att **Luther** i sin klassiska skrift Om koncilierna och kyrkan från 1539 har visat att den sanna kyrkan framför allt känns igen på Guds Heliga ord, tillägger han: ”**Vi talar emellertid om det yttre ordet, som predikas muntligt genom mänskliga varelser, som genom dig och mig.** För ett sådant har Kristus lämnat efter sig **som ett yttre tecken**, genom vilket man skall känna igen hans kyrka eller de heliga kristna människorna i världen. ... Då du nu hör detta ord och ser att man **predikar**, tror, bekänner och **gör därefter**, så tvivla inte på att där visst måste finnas en rätt *ecclesia sancta catholica*, ett kristet heligt folk (1 Pet 2:9), om de också är mycket få.”⁷ Var i vår samtid finns en ”luthersk” landskyrka, som har dessa kännetecken? Ingenstans, åtminstone inte i vårt arma tyska fädernesland. Luther kunde säga om **sin** kyrka på sin tid: ”För det fjärde kan ingen förneka att vi har predikoämbetet och **Guds Ord i dess renhet** och rikedom. Vi lär och för fram det flitigt, **utan att lägga till någon ny människolära**, precis som Kristus befallde sina apostlar och hela kristenheten att göra. Vi uppfinner ingenting nytt, utan håller snarare fast vid och förblir i det gamla Gudsordet, så som det var i den gamla kyrkan. Som en och samma kyrka tillsammans med dem är vi **därför** den rätta, gamla kyrkan, när vi lär och tror samma Guds Ord som de. **Papisterna hädar således ännu en gång Kristus själv, apostlarna, och hela kristenheten, när de kallar oss ’nya’ och ’kättare.’**”⁸

Förlöjligar påveanhängarna då kanske Kristus själv, apostlarna och hela kristenheten också när de hånar de **nuvarande** ”protestantiska” eller ”lutherska” landskyrkorna som nya och kätterska? – Tyvärr inte. Vi lutheraner har ju blivit en spottkopp åt våra fiender tack vare de ”lutherska” landskyrkorna. När jesuiterna och deras likar visar på de så kallade landskyrkorna och med stöd av dem kallar den lutherska kyrkan ett Babel nära dess undergång, så måste vi antingen sänka blicken av skam, eller öppet bekänna att dessa landskyrkor visserligen bär namnet luthersk – men på det sättet som den romerska kyrkan bär namnet katolsk. Sorgliga skådespel är de här och var hållna större kyrkodagarna och -konferenserna, som skulle visa Antikrists kyrka att det ännu finns en reformationens kyrka.

Alla rättroende lärare i vår kyrka lär som Luther. Så här definierar till exempel J.W. Baier, en av de sista representanterna för den lutherska ortodoxin, den sanna synliga kyrkan, som man kan och ska ha gemenskap med: ”när den offentliga förvaltningen av ordet och sakramenten är ren och ofördärvad och när Guds ord vid kyrkans sammankomster lärs bibelenligt rent och utan förvanskningar som strider mot den katolska tron och god moral, vilken förvaltning de äkta troende har inplanterad rent i sina hjärtan, och **så att de oheliga med en falsk tro för att undvika uteslutning från kyrkans gemenskap tvingas att antingen dölja sin falskhet eller överge den.**”⁹

⁷ XVII, 2785, f.

⁸ Wider Hans Worst vom J. 1541. XVII, 1659.

⁹ ”Quando ministerium publicum verbi et sacramentorum purum et incorruptum est et in ecclesiae conventibus verbum Dei ad Scripturarum normam docetur pure et sine corruptelis, fidei catholicae aut bonis moribus adversis; prout vere credentes id in cordibus suis pure infixum habent; ita ut non-sancti in fide errantes errores

Enligt denna definition återstår endast antingen att inte räkna in den lutherska kyrkan under de sanna kyrkorna utan de falska, fördärvade – rentav dem som är mer fördärvade än de reformerta, metodistiska och baptistiska m.fl. kyrkorna – eller att fränkänna dagens ”lutherska” landskyrkor rätten till namnet och karaktären luthersk, såsom kyrkor med vilka en lutheran inte ska ha gemenskap.

Det som de rättroende lärarna i vår kyrka har **lärt** om detta, det har de också **omsatt i handling**. De lät sig inte föras vilse av blotta namnet ”luthersk” eller en endast formell bekännelse till vår kyrkas bekännelse. När Luther hade dött, dels hävdade smygkalvinisterna, synergisterna, majoristerna, adiaforisterna m.fl. med stor beslutsamhet att de skulle kallas ”lutheraner” och att de var det, dels deklarerade de t.o.m. högtidligt att den Augsburgska bekännelsen, dess Apologi, Schmalkaldiska artiklarna och Luthers båda katekeser var deras bekännelse, vilken de höll fast vid. Men de rättroende på den tiden upprätthöll likväl ingen gemenskap med dem, varken kyrko-, nattvards- eller predikstolsgemenskap.

Hesshusius t.ex. var enig med alla vår kyrkas rätta lärare om det felaktiga med att avlösa och ge nattvarden till kristna som var medlemmar i församlingar som [redan] betjänades av renlärliga pastorer. Men i fråga om [dem som betjänades av] sin tids falska lärare som uppträdde under lutherskt namn skriver han, i överensstämmelse med alla renlärliga teologer: ”Det inträffar att andra människor som inte tillhör vår hjord utan är fast i det antikristna påvedömet eller under falska lärare som kalvinister, **synergister, majorister, adiaforister, schwenkfeldianer**, vilka alla en kristen måste sky ... att de vill ha våra tjänster och söker sakramentet hos oss. I sådana fall står det pastorn fritt att ge sakramentet till henne, vem det än är, hon må sedan komma från soluppgången eller solnedgången (så länge hon omvänder sig rätt och tror evangeliet), i kraft av ordet i Joh 16: ”[Den Helige Ande] skall överbevisa **världen**”, d.v.s. Kristi rike och det heliga predikoämbetet sträcker sig över hela jordkretsen och är inte bundet till någon ort, person eller tid. Och att kristna när de undviker sina präster som sprider falsk lära och hädelse handlar kristet, framgår av Kristi ord i Matt 7:15, liksom av Pauli i Fil 3:2; Rom 16:17.¹⁰

Många i landskyrkan menar sig förvisso ha visat att vår kamp mot deras kyrka är helt oberättigad, speciellt genom påpekandet att de själva ju inte har orsakat utan ärvt det befintliga kyrkliga läget. Läget är resultatet av en historisk utveckling och bara en ohistorisk formalist kan vägra finna sig i det, menar de.

Men en sådan motivering är mer värdig en påvetrogen människa än en teolog som vill vara lutheran. Också påvens rike är ett resultat av en historisk utveckling, och detsamma gäller Satans rike! Visar det på en ohistorisk och formalistisk inställning att man inte vill erkänna detta läge, som vi inte har orsakat utan ärvt, som berättigat utan i stället betraktar det som något som måste förändras, oavsett vilken fara det innebär?

Många av våra motståndare säger faktiskt själva: ”Det står klart för oss också att det inte kan fortsätta så här, att det slutligen måste bli en brytning, att skilsmässan mellan stat och kyrka och därmed en upplösning av stats- eller landskyrkorna bara är en fråga om tid. Men ännu har **inte tiden kommit**. Och det är ju riskfyllt att gå egna vägar. Tecknet till uttåget måste Gud själv ge. När Gud säger till oss som till Mose: ’Gå nu! Jag skall sända till dig farao, och du

suos vel dissimulare cogantur vel abjicere, nisi excludi e societate ecclesiastica velint.” (Compend. th. P. III. c. 13. § 22. not. a.).

¹⁰ S. Dedekennus’ Thesaurus etc. II, 438.

skall leda mitt folk, Israels barn, ut ur Egypten. ... Jag är med dig.' (2 Mos 3:10, 12), ja, då vill vi dra ut ur statskyrkans trälomshus och lämna allt och inte en klöv ska bli kvar."

För det första är detta inte ett dugg bättre än judarnas gamla tal, som profeterna gick till rätta med. När de befalldes att bygga det andra templet, sade de: "**Tiden har ännu inte kommit för att åter bygga upp HERRENS hus**" (Hagg 1:2). Det är rentav värre. Genom att förbli i statskyrkan överträder man inte bara **påbud**, om vilka det helt riktigt heter: "*Praecepta affirmativa obligant quidem semper, sed non ad semper*"¹¹, utan man överträder också **förbud**, om vilka det helt riktigt heter: "*Praecepta negativa obligant cum semper, tum ad semper*"¹². För vi usla människor **förmår** ju i många fall inte **göra** det som vi **befalls** att göra. Men vi ska och måste under alla omständigheter **låta bli** det som är **förbjudet** för oss, om vi vill undgå Guds onåd.

För det andra är en dylik ursäkt inget annat än öppet svärmeri. När Guds **ord** säger vad vi ska göra så är det drömmeri att vänta på en annan särskild **uppenbarelse** från Gud innan man går med på att lyda Guds klara bud. Visst måste Herren göra allt även vid utträdet ur de avfallna landskyrkorna. Men han vill göra det **genom oss**. Han vill inte tvinga oss som Faraos, utan leda oss som Israel med sin moln- och eldstod: sitt ord. Tanken "när Herren själv går före oss, då ska vi gå följa med glädje" är inget annat än en kiliastisk och svärmisk vilsoffa för gamle Adam, misstron och otron. Tiden för uttåget har kommit för länge sedan. Och det är inte sant att vi "missourianer" var först om att basunera till uppbrott. Män som den salige Rudelbach gjorde det redan för länge sedan.

Slutligen den mest skimrande motivering som man brukar anföra för ett kvarstannande i lands-kyrkorna: om de troende pastorerna skulle lämna landskyrkorna, skulle de många kära själar som ännu skulle stanna kvar i dem, gå förlorade – och det heter ju "*Salus populi suprema lex esto!*"¹³

Även detta är bara ett skenargument. För det första skulle detta argument innebära, att en predikant i den unierade kyrkan eller någon annan farlig sekt, till och med i påvens kyrka, som kommer till en klar förståelse, måste stanna kvar i den kyrkan för de kära själarnas skull. Men Guds Ord fördömer genomgående dem som följer jesuiternas princip "Låt oss göra det onda, för att något gott skall komma av det" (Rom 3:8).

För det andra är saken en helt annan. Genom att de troende prästerna **lämnar** landskyrkan för Guds befallnings och sina egna samvetens skull kommer ingen själ att gå förlorad. De som tillhör Gud kommer antingen följa dem ut, eller bli beskyddade genom Guds nåd, om de stannar kvar av brist på insikt. Men att de troende pastorerna **stannar kvar** i i den avfallna landskyrkan och försöker upprätthålla den kyrkan med all kraft, **därigenom** har utan tvekan otaliga människor redan gått förlorade. Och ännu fler kommer att göra det.

Om de troende pastorerna i stället skulle gå ur och samlas till en fri och efter Guds ord gestaltad kyrka med det rena ordet och oförfalskade sakramentet, samt en evangelisk läro- och kyrkotukt, skulle därigenom den lutherska kyrkan bli en stad som ligger på ett berg. Tusen och åter tusen av dem som nu sover skulle vakna och bli frälsta. Djävulen har aldrig haft något emot att **några enskilda** blir frälsta, om han samtidigt har kunnat få kompenstation genom **tusentals** som går förlorade.

¹¹ "Befallningar som **befaller** något, är visserligen bindande för varje tid, men inte för varje situation."

¹² "Befallningar, som **förbjuder** något, är bindande både för varje tid och för varje situation."

¹³ "Folkets frälsning bör vara den högsta lagen."

Men om de troende pastorerna inom landskyrkorna pekar på hur liten de utträddas hjord är och därför vill hålla sina medlemmar kvar i landskyrkorna, då strider de bara mot sig själva. För vem bär skulden till att den fria kyrkan är så liten? Verkligen inte de som tillhör och tjänar den utan uteslutande de troende, som av misstro (vi vill gärna tro att det inte är för bukens skull) hellre förblir i gemenskap med Kristi fiender än ingår gemenskap med dem som bekänner och vill hålla sig till den rena läran. Klagan är hos Gud!

Således kommer denna tidskrift inte att hålla tillbaka vittnesbördet mot de fördärvade "lutherska" landskyrkorna heller under det nya året:

Ju hemskare, ju mer skadlig för själen försvaret av landskyrkorna från deras troende predikanter sida är,

ju mer därigenom känslan för sanning och rätt i de väckta kristna avtrubbas och en omvändelse görs rentav omöjlig,

ju mer de troende medlemmarna i kyrkans styrelser och de troende pastorerna således syndar när de med iver, så fort ett samvete har vaknat upp av den Helige Andes verkan, genom att överskylla det gudlösa tillståndet försöker vagga det till en obekymrad sömn och därmed dämpar den Helige Andes verk,

desto mer uppfattar vi det som vår plikt att höja vår röst däremot.

Vi vet mycket väl hur svag vår röst är. Men vi vet också hur stark och mäktig sanningen är. Vi när oss inte med förhoppningar om stora erövringar genom vårt vittnesbörd; vi mäter inte ens framgången och välsignelsen från vårt vittnesbörd så. Den välsignelse som vi hoppas på består framför allt i de troende, som inte har kraften att ge upp alla jordiska stöttor för kyrkan för att i Herrens namn gå in i sammanhang av det slag som den apostoliska kyrkan en gång erbjöd,

att de ändå ska bevaras från att efterhand allt mer acceptera sin situation och överlämna sig själva och sina familjer utan motstånd,

att de ska skrämmas upp ur sömnen till att kämpa mot den insmygande förstörelsen och rädda vad de ännu kan ur spillrorna av den gamla renläriga kyrkan,

eller att många, bara för att bevisa hur onödigt eller i varje fall förhastat ett utträde ur landskyrkan är, letar fram de gamla lutherska skatterna igen.

Om vår kamp inte medför oss själva annat än hat och hån, så åtnjuter ju de troende själar som av sina troende pastorer hålls kvar i statskyrkofängelserna detsamma.

Vi har redan på annat håll gjort den erfarenheten, att somliga av vårt vittnesbörd tvingats att bekänna sig till den lutherska kyrkan, läran och praxisen, trots att de inombords var fientliga till den och är det fortfarande. Det leder visserligen inte för dem till välsignelse men väl för de människor som de har fått sig anförtrodda. Vi tröstar oss här med Paulus som skriver till Filipperna: "En del predikar visserligen Kristus för att de är avundsjuka och söker strid, men en del gör det i god avsikt, av kärlek, eftersom de vet att jag är satt till att försvara evangelium. De andra söker strid och predikar Kristus av orena motiv och tror att de kan göra min fångenskap tyngre. Än sen? **Kristus blir ändå på ett eller annat sätt predikad**, för syns skull eller uppriktigt, och det är jag glad över" (Fil 1:15-18). Det är väl känt hur glad Luther var över det goda som skedde genom hans vittnesbörd också i påvedömet.

Slutligen är det här inte fråga om "Vad hjälper din kamp?" utan "Vad fordrar Guds Ord?" Om vi har svaret på den frågan, gäller det att lyda – såvida Guds nåd och ett saligt slut är oss kära – och med förtröstan lägga framgången i Guds hand. Om inte bara världen utan också kyrkan

skulle tyckas läggas i spillror genom vår lydnad, kan och bör vi med glädje se framåt: Gud tar hand om det.

Må det tillåtas oss att avsluta förordet till den nya årgången av vår tidskrift med ett trefaldigt vittnesbörd som hör till ämnet: ett från en hedning, ett från fornkyrkan och ett från en renlärig luthersk teolog.

Cicero skriver: ”*Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva.*”¹⁴ (Phil. II)

Synoden i Laodicea [någon gång mellan 345 och 381 e.Kr.] slog fast: ”Ὅτι οὐ δεῖ ἀίρετικοῖς καὶ σχισματικοῖς συνεύχεσθαι.”¹⁵ (Can. 33)

Dannhauer skriver: ”*Non est dicendum ave, quibus Deus cave.*”¹⁶ (Liber conscientiae, P.I., s. 624)

Översättning från tyskan Hermann Pihlajamaa

¹⁴ ”Antingen upphäv hela religionen eller håll fast vid den på varje punkt.”

¹⁵ ”Man ska inte be med kättare eller schismatiker.”

¹⁶ ”Man ska inte säga 'Var hälsad!' till dem om vilka Gud säger 'Fly sådana!'.”